صمد بهرنګي

ژباړه: ف. رووفي

۰۷.۰۷.۰۹

اولدوز او کارغان

(لومړی برخه)

کاظم ــ د ماشومانو دوست ـ او روح انګیز ته چي مونږ ته ښه ماشومان وروزي.

په دې هیله چي په غټوالي کې يي ژوند زمونږ نه ښه وي.

ب

د اولدوز څو خبرې:

ماشومانو، سلام! زما نوم اولدوز دی. مانا يي ده ستوری. سږکال مي لس کاله پوره شو. دا کيسه چي لولی زما د سرګذشت يوه برخه ده. ښاغلي "بهرنګ" يو وخت زمونږ د کلي ښوونکی و. زمونږ په کور کي اوسيده. يوه ورځ ما ورته خپل سرګذشت وواېه. د ښاغلي "بهرنګ" خوښ شو او وي ويل: که اجازه راکړی، ستا او د کارغانو پر سرګذشت به کيسه وليکم او کتاب به تري جوړ کړم. ما ومنله خو په څو شرطونو: لومړی دا چي زما کيسه يوازي ماشومانو دپاره وليکي، ځکه چي د لويانو حواس دومره ګډوډ دي چي زما په کيسه نه پوهيږي او خوند تري نه اخلي. دوهم دا چي، زما کيسه هغو ماشومانو د پاره وليکي چي يا غريب وي او يا هم ډير نازولي نه وي. نو لاندېني ماشومان حق نلري زما کيسي ووايي:

۱- هغه ماشومان چي له نوکر سره ښوونځي ته راځي. ۲ – هغه ماشومان چي په ګران بيه موټرونو کي ښوونځي ته راځي. ښاغلی "بهرنګ" ويل چي په غټو ښارونو کي شتمن ماشومان داسي کوي او پر ځان ډير نازيږي.

دا هم بايد ووايم چي تر اووه کلنی پورې د میرې مور سره وم. دا کيسه هم د هاغه وخت ده. خپله مور مي په کلي کي وه. پلار مي طلاقه کړی وه. د پلار کور ته يي شړلی وه او بله ښځه يي کړی وه. پلار مي په يو دفتر کي کار کاوه. هاغه وخت مونږ په ښار کي ژوند کاوه. چي يو کوچنی ښار و او لا يي يوازې يو واټ درلود. د څو کالو وروسته زه هم کلي ته لاړم.

په هر حال ښاغلي "بهرنګ" قول راکړ چي له دې وروسته زما د غټي نانځکی کيسه وليکي. هيله من يم چي زما له سرګذشت نه ډير څه زده کړی.

ستاسو ملګرې ـ اولدوز

د کارغانو د مور پیدا کیدل

اولدوز په کوټه کې ناسته وه. بهر ته یې کتل. میره مور یې حمام ته تللې وه. ور یې قفل کړی و. اولدوز ته یې ویلي و چې له ځایه ونه ښوري. که نه، نو راځي او پلار ته یې وایي. اولدوز په کوټه کې ناسته وه. کتل یې. فکر یې کاوه. د غټانو په شان په فکر کې وه، نه ښوریده. د میرې مور نه ډیره ډاریده. د نانځکې په فکر کې هم وه. نانځکه یې نوې ورکړه کړې وه. زړه یې دومره خپه و چې د ویلو نه دی. څو کرتې یې ګوتي وشمیرلې. وروسته د کړکۍ خوا ته راغله. حوصله یې بایللې وه. ناڅاپه یې ولید یو تور کارغه د حوض په غاړه ناست دی، اوبه څښي. یوازیتا یې هیره شوه. زړه یې خلاص شو. کارغه سر راپورته کړ. سترګې یې په اولدوز ولګیدې. غوښتل یې والوزي. اولدوز فکر وکړ چې کارغه خاندي. خوشاله شوه. ورته یې وویل: ښاغلی کارغه، د حوض اوبه چټلې دي، که ویې څښي ناروغه به شې.

کارغه بیا وخندلی او ټوپ یې کړ او رامخ ته شو. وې ویل: نه زړګیه! مونږ کارغانو ته فرق نه کوي. له دې نه ډیر ناولي شیان خورو او هیڅ راباندې نه کیږي. بله دا چې ما ته "ښاغلی کارغه" مه وایه. زه ښځه یم. څلور اولاده لرم. ما ته د "کارغه مور" وایه.

اولدوز پوه نشوه چې د کارغه کوم ځای ښځې ته پاتې کیږي. دومره مهربانه وه چې اولدوز غوښتل ویې نیسي او مچ یې کړي. سمه ده چې کارغه ښکلی نه و، بدرنګه هم و، خو مهربانه زړه یې درلود. که لږ مخې ته راغلی وی، اولدوز نیولو او مچ کولو یې.

د کارغانو مور بیا هم مخې ته راغله او وې ویل: ستا څه نوم دی؟

اولدوز ورته خپل نوم ووایه. بیا د کارغه مور پوښتنه وکړه: اوس ته څه کار کوې؟

اولدوز وویل: هیڅ، میرې مې دلته پریښې یم او تلې حمام ته. ویلي و نه ښوریږم.

د کارغه مور وویل: ته خو د لویانو په شان فکر کوې. ولې لوبې نه کوې؟

اولدوز د خپلې لوې نانځکې په فکر کې شوه. اسویلي وکړ. بیا یې کړکۍ خلاصه کړه چې غږ یې بهر ته ووځي او وې ویل: آخر، د کارغه مورې، څه نه لرم چې لوبې وربانديې وکړم. یوه غټه نانځکه مې درلوده چې ورکه شوه. نانځکې خبرې کولې.

د کارغه مور د سترګو اوښکې د ځانګ په څوکه پاکې کړې، ټوپ یې کړ او د کړکۍ په خوله کې کیناسته. اولدوز لومړی وډار شوه او څنډې ته شوه. بیا دومره خوشاله شوه چې څه به وایي او رامخ ته شوه. د کارغه مور وویل: ملګرې او همزولې هم نه لرې؟

اولدوز وویل: "یاشار" شته. خو هغه هم اوس ډیر لږ وینم. ښوونځي ته ځي.

د کارغه مور وویل: راځه دواړه لوبې وکړو.

اولدوز د کارغانو مور په غیږ کې ونیوله. سر یې ورته مچ کړ. مخ یې ورته مچ کړ. ښکې یې ځیرې وې. د کارغه مور پینې راټولې کړې وې چې د اولدوز جامې ناولې نشي. اولدوز یې مښوکه هم ښکل کړه. مښوکې یې د صابون بوی کاوه. وې ویل: د کارغه مورې، ستا صابون ډیر خوښیږي؟

د کارغه مور وویل: په صابون پسې مرم.

اولدوز وویل: میره مې په قهریږي که نه نو یو مې درته راوړ خوړلې به دې وی.

د کارغه مور وویل: پټ یې راوړه. میره دې نه پوهیږي.

اولدوزوویل: ته نه ورځې ورته یې نه وایې؟

د کارغانو مور وویل: زه؟ زه د چا چغلې نه کوم.

اولدوز وویل: آخر میره مي وایي: "ته چې هر کار وکړی، کارغه راځي ماته یې وایي."
د کارغه مور د زړه له کومې وخندل او وې ویل: دروا غ واي زړګیه، زما دې په دې تور سر قسم وي، زه د چا چغلي نه کوم. اوبه څښل بهانه کوم، د حوض غاړی ته راځم. بیا صابون او کب غلا کوم او بیرته ځم.
اولدوز وویل: د کارغانو موري، غلا ولې؟ ګناه لري.
د کارغه مور وویل: زړګیه مه ماشومه کیږه، ګناه څه شی دی؟ دا، ګناه ده چې غلا ونه کړم او زه او اولاد مي له ولږې مړه شوو. زړګیه، دا ګناه ده چې ګیډه مړه نه کړم. دا، ګناه ده چې صابون د پښو لاندې پروت وي او زه وږې پاتي شم. زما دومره عمر شویدی چې دا شیان پیژنم. په دې هم ته پوه شه چې په دې تشو نصیحتونو د غلا مخه نیول کیدای نشي. تر هغه وخته چې هر څوک د ځان دپاره کار کوي غلا به هم وي.
اولدوز غوښتل لاړه شي یوه چکی صابون غلا کړي او د کارغانو مور ته یې ورکړي. میرې یې خوراکي شیان په الماری کې ایښودل او الماری به یې قفلوله. خو صابون به یې نه پټوه. د کارغه مور یې د دروازې غاړې ته پریښوده او خپله پخلنځای ته لاړه. یو چکی صابون یې واخیست او رایې ووړ.
ماشومانو، بده ورځ په سترګو ونه وینی! اولدوز ولید چې کارغانو مور وتلي ده او میره یې هم د کړکی خوا ته راروانه ده. د حمام کځوړه یې په تخرګ کې نیولی ده. مخ یې تك سور و. اولدوز ډیره بده ګیر شوی وه. میرې یې د کړکی نه سر اولدوز څه ونه ویل: میره یې لاړه چې د ور قفل بیرته کړي او وننوځي. اولدوز په توندې صابون د کمیس لاندې وواهه، په یوه ګوټ کې کیناسته. میره یې ورننوتله او وې ویل: وایه څه پسي ګرځیدې؟
اولدوز یو دم وویل: موری... ما مه واهه! په ورکه شوی نانځکی پسي ګرځیدم. میرې یې د اولدوز نانځکه بدې شوه. د اولدوز غوږ یې ونیو او کش یې کړه او وې ویل: سل کرتي مي درته ویلي د ناولي نانځکي خیال دې له سره وباسه! پوهیږې؟
له هغې وروسته، میره یې پخلنځای ته لاړه چې ځانته چای دم کړي. اولدوز میتیازې بهانه کړی، انګړ ته لاړه اخوا دیخوا یې وکتل، ویې لید کارغه مور په بلې ناسته ده، سترګي پر لار ده. صابون یې یووړ او د ګلانو او بوټو لاندې یې کینسود، د کارغه مور ته یې سترګه ووهله چې راشه صابون دې واخله. د کارغه مور ډیر په کراره راکوزه شوه او لاړه د ګلونو او بوټو منځ کې پټه شوه. اولدوز ورنه پوښتنه وکړه: د کارغه مورې، یو بچي دې راولی، ما سره لوبې وکړي؟
د کارغه مور غلي وویل: د غرمې نه وروسته منتظره اوسه، که میره مي راضي شو، راولم یې. صابون یې پورته کړ، والوتله او لاړه.
اولدوز آسمان ته سترګي نیولي وی. کله چې کارغه لرې ووت د خوشالی نه یې په ټپونو شروع وکړه. ګنې خبرې کوونکی نانځکه یې موندلی وه. ناڅاپه میرې یې وربانډې چیغه کړه: جینې، ولې ګډیږې؟ دننه راشه، ګرمی دې وهي. زه دې پرستاری وس او حوصله نلرم.
د غرمې د ډوډی وخت و. اولدوز راغله او په کوټه کې کیناسته. څو دقیقې وروسته یې پلار د دفتر نه راغی. حال یې خراب و. د اولدوز د سلام ځواب یې هم ورنکړ. په ناپریمنځلو لاسونو په دسترخوان کیناست او په خوړلو یې شروع کړه. لکه چې بیا د دفتر رئیس ورته څه ویلي و.
لږ پاتې و چې د سرو شو کچالانو بوي اولدوز بیهوشه کړي. د پلار خوړلو ته یې کتل او د خولې نارې به یې تیرولي. نه یې شو کولای څه شی واخلي او ویې خوري. میرې به یې تل ویل: کوچنیان حق نلري په خپله ځانته خواړه راواخلي. باید لویان ورته په لوښې کې خواړه واچوي او ویې خوري.